

ДІЛОВА ГРА «ЧИ ВАЖЛИВА ОЦІНКА В ЖИТТІ ДИТИНИ? ЯК ЇЇ ФОРМУВАТИ?»

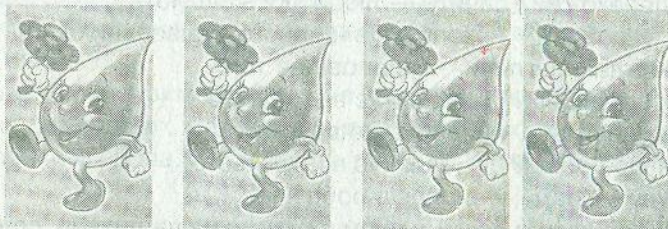
Мета: ознайомити батьків з методами формувального оцінювання; показати значення шкільної оцінки в житті дитини; формувати культуру батьківського сприйняття навчальних умінь своєї дитини; сприяти усвідомленню учасниками важливості відповідального ставлення до батьківства; з'ясувати фактори, що позитивно впливають на становлення третьокласників, їхній успіх; згуртувати батьківський колектив інтерактивними методами роботи.

Обладнання: картки із зображення краплинок роси; маркери, фломастери, відривні аркуші, папір, музичний супровід, таблички для позначення груп.

ХІД ЗАХОДУ

I. ВПРАВА-ЗНАЙОМСТВО «МІЙ ПОРТРЕТ У КРАПЛИНІ ЦІЛЮЩОЇ ВОДИ»

(На столах — краплинки.)

— У центрі краплинки напишіть своє ім'я та риси характеру чи життєве кредо або графічний символ, що характеризує вас як особистість.

Пропоную відрекомендуватися присутнім і сказати: «Хто Я? Який Я?».

(Краплинки прикріплюють на аркуш формату А1, на якому зображено квітучу галявину.)

II. ЕМОЦІЙНО-АКТУАЛЬНИЙ ПОЧАТОК

1. Перегляд фрагмента мультфільму «Жив був пес», у якому вовк каже: «Щас спою»

— Чому, на вашу думку, вовк так сказав? (Колективне обговорення.)

Висновок. Вовк почувався комфортно. А що таке комфорт, комфортність для кожного з вас?

2. Вправа «Асоціативне гроно»

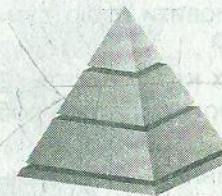
Присутні записують і називають асоціацію, до якої спонукає слово «комфорт», прикріплюють у вигляді гроно.

Висновок. Комфорт — це умови життя, перебування, обставини, які забезпечують зручність, затишок, спокій.

3. Вправа «Піраміда»

— Об'єднайтеся в групи. Кожна група повинна скласти власну піраміду факторів для створення комфортного перебування ваших дітей у школі.

Висновок. Для створення комфортного навчання від нас залежить небагато: дружня посмішка батьків і вчителів; уміння спілкуватися з дітьми як з рівними; надання їм духовної сили; забезпечення умов для формування адекватної самооцінки, щоб оцінка їхньої діяльності була справедливою й об'єктивною.

III. ПРОВЕДЕННЯ ДІЛОВОЇ ГРИ

1. Вступне слово вчителя

— Сьогодні йтиметься про оцінювання учнів 3-го класу. Саме оцінювання спричиняє розбіжності між членами сім'ї, визначає шляхи виховання дитини. Від оцінювання залежить комфортне навчання учнів. Психологи й педагоги одностайні в тому, що педагогічна оцінка здатна спонукати учня відчувати гаму гострих і глибоких переживань: радість успіху, задоволення, сором за невдачу, підвищену тривожність. Позитивні емоції, пов'язані з одержаною оцінкою,

вчені вважають могутнім стимулом навчання, негативні — навпаки, погіршують загальний стан школяра, знижують його працездатність.

2. Анкетування батьків. Дитячі спогади батьків, пов'язані з шкільними оцінками (батьки відповідають на запитання вчителя)

1. Чи пам'ятаєте ви, коли одержали першу в житті двійку?
2. Чи непокоїло тоді вас, що у вас трохи гірші оцінки, ніж в інших учнів класу?
3. Чи прискорено калатало серце перед контрольною роботою?
4. Чи червоніли ви під час оголошення вам поганої оцінки?
5. Чи одержана наприкінці тижня погана оцінка могла зіпсувати вам настрої на вихідні?
6. Чи тривожило вас очікування опитування?
7. Чи продовжували ви активно працювати на уроці, коли вже одержали оцінку?

(За відповідь «так» нараховують по 1 балу.)

Висновок. Чим більша сума балів за відповіді, тим більшою мірою у вас була виражена спрямованість на оцінку.

3. Вправа «Займи позицію»

— Пропоную вам висловити свою думку відносно оцінювання дітей.

На протилежних стінах класу висять плакати («Оцінювання — за» та «Оцінювання — проти»), батьки роблять вибір та обґрунтовують свою позицію.

— Навчання й оцінювання — нероздільні процеси, педагогічне оцінювання є одним із найважливіших елементів сучасного освітнього процесу. Від правильної організації оцінювання здебільшого залежить ефективність управління навчальним процесом.

Оцінювання потрібне, але не таке, яке було раніше.

4. Мінілекція

— Міністерство освіти і науки запропонувало нову модель оцінювання для учнів. Це описова модель, що дає змогу оцінювати учнів в умовах компетентнісного навчання. До цього в Україні практики такого оцінювання не було. Школи знають, як оцінити результати навчання (наприклад, кількість помилок у диктанті), проте не знають, як оцінити процес навчання і компетентності. Оцінювання, запропоноване МОН, ґрунтується на описовому формуальному оцінюванні, що дає змогу оцінити компетентності та поступ учнів.

Формувальне оцінювання — це цілеспрямований неперервний процес спостереження за навчанням учнів; воно є необхідною умовою інтерактивного навчання, у процесі якого формується культура

спільного обговорення у класі, розвиваються навички критичного і творчого мислення, а також формується середовище, що заохочує учнів запитувати. Формувальне оцінювання підтримує впевненість учнів у тому, що кожен із них здатен поліпшити свої результати, оскільки учням наводять приклади того, що від них очікують.

За формувальним оцінюванням відстежується особистісний розвиток дитини та хід опанування нею навчального досвіду як основи компетентності.

Таке оцінювання дає змогу:

- вибудувати індивідуальну траєкторію розвитку учнів;
- оцінити або визначити досягнення дітей на кожному з етапів освітнього процесу;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їхньому нашаруванню;
- мотивувати учнів до прагнення здобути максимально можливі результати;
- виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, відсутність побоювання помилитися, переконання у своїх можливостях і здібностях.

«Якщо уявити учнів в образі рослин, то зовнішня (підсумкова) оцінка, прийнятна для традиційного навчання, — це процес простого вимірювання їхнього зросту. Результати вимірювань будуть цікавими для порівняння та аналізу, але вони самі по собі не впливають на ріст рослин. Формувальне оцінювання, навпаки, схоже на підживлення і полив рослин. Тим самим безпосередньо впливає на їхній ріст».

Цит. за Морзе Н. В., Барна О. В., Вембер В. П.

— Отже, в сучасній школі змінюється загальна мета оцінювання. Вона припиняє бути лише інструментом оцінювання успішності учня, а стає засобом навчання для вчителя також.

5. Вправа «Моя думка»

— Ознайомтеся з таблицею оцінювання. Пропоную вам обговорити її в групах та за допомогою діаграми Ейлера-Венна визначити спільні та відмінні ознаки оцінювання.

Формувальне оцінювання	Підсумкове оцінювання
Перевіряє, як триває навчання	Перевіряє, що було вивчено
Діагностувальне: ідентифікує сфери, де необхідне поліпшення	Оцінне: вимірює досягнення певного рівня
Ідентифікує недоліки і поліпшує навчання	Судить про якість
Здійснюється під час навчального процесу	Відбувається в кінці навчального процесу
Допомагає учням учитися одне в одного	Змушує учнів конкурувати між собою

6. Вправа «Як я розумію традиційне та формувальне оцінювання?»

— Обговоріть у групах, як ви розумієте, що таке формувальне та традиційне оцінювання, та заповніть таблицю.

	Традиційне	Формувальне
Мета		
Хто оцінює?		
Що оцінює?		
Пріоритет		
Тип взаємодії в класі		
Оцінюється		
Мотивація		

— Перевірте виконану роботу за таблицею.

	Традиційне	Формувальне
Мета	Оцінити рівень навчальних досягнень учнів	Аналіз індивідуального прогресу і планування індивідуального темпу навчання
Хто оцінює?	Учитель	Самооцінювання, взаємооцінювання, вчитель
Що оцінює?	Знання	Уміння, навички, компетенції
Пріоритет	Оцінка	Учіння
Тип взаємодії в класі	Конкуренція	Співпраця, співтворчість
Оцінюється	Результат навчання	Процес навчання
Мотивація	Знижується	Підвищується

7. Мінілекція

Практика переконує, що основою формувального оцінювання є зворотний зв'язок, тобто інформування вчителем учня про результати оцінювання і, навпаки, отримання ним від учнів інформації про навчання. Молодші школярі потребують відгуку, допомоги, підтримки більше, ніж старші.

Причому дуже важливо, щоб інформація, яку дає учневі вчитель, мотивувала його просуватися, докладати зусиль і сподіватися на успіх. Учитель отримує від дітей інформацію (*індивідуально, в парах і групах*) використовує її як індикатор їхнього розуміння і планує наступні кроки у викладанні та навчанні.

Важливо мати на увазі основний принцип такого зворотного зв'язку: оцінювання, яке підтримує учіння, зміцнює мотивацію, спрямовуючи учнів на прогрес і досягнення, а не невдачі.

Якими можуть бути інструменти зворотного зв'язку?

Насамперед, вони є універсальними для використання як під час викладання різних навчальних предметів, так і в різних класах. Найпростішими є такі:

«ДОЛОНЬКИ»

Під час пояснення якогось завдання учням пропонують дати сигнал певним кольором вирізаної з цупкого паперу долоньки: білим — «усе зрозуміло» або «впораюсь самостійно», червоним — «потрібно пояснити ще раз» або «потрібна допомога».

«СВІТЛОФОР»

Учитель домовляється з учнями, що вони час від часу будуть подавати незвичні сигнали: якщо під час виконання завдання все

зрозуміло і дається легко, то на полі зошита учні малюють зелений кружок; якщо мають якусь перешкоду чи сумнів — жовтий; якщо не знають, як виконувати, — червоний.

«ЛІХТАРИК»

Сигнал подібний до попереднього, але використовують його для реагування учнями на вже виконане завдання: на полі робочої сторінки учні малюють вертикальну лінію («стовп» ліхтаря) й позначають на ній кружком («плафон») рівень успішності: кружок наверху означає, наприклад, що роботою задоволений, вона, на думку дитини, виконана добре; посередині — є сумніви, хочеться щось поліпшити; внизу — не задоволений роботою, відчуває труднощі.

8. Практична робота

— Сьогодні ми ознайомимося з методами формувального оцінювання.

Це — графічні; наочні; текстові, відео, фото; консультації. Перед вами — таблиця та на окремих аркушах назви цих методів. Приклейте аркуші з назвами методів у відповідний стовпчик таблиці.

Методи формувального оцінювання			
Графічні	Наочні	Текстові, відео, фото	Консультації
Форми	Форми запитання	Карти знань	Замітки
Запитання		Завдання на послідовність	Оцінні листи
Щоденники		Схеми	Контрольні списки
		Списки пріоритетів	Запитання для обговорення
		Таблиці	Спостереження учнів
			Спостереження вчителя

— Перевірте виконання своєї роботи за зразком.

Методи формувального оцінювання			
Графічні	Наочні	Текстові, відео, фото	Консультації
Карти знань	Замітки	Форми	Форми запитання
Завдання на послідовність	Оцінні листи	Запитання	
Схеми	Контрольні списки	Щоденники	

Методи формувального оцінювання

Графічні	Наочні	Текстові, відео, фото	Консультації
Списки пріоритетів	Запитання для обговорення		
Таблиці	Спостереження учнів		
	Спостереження вчителя		

— Інструментом оцінювання для 3-го класу залишається Свідоцтво досягнень. Першу його частину — про особистісні риси, цінності та наскрізні вміння — вчитель заповнюватиме в жовтні й травні. Другу — про рівень освоєння компетентностей — лише у травні. У свідоцтві фіксують розгорнуту інформацію про результати навчання учня протягом року, а також учитель надає рекомендації для подальшого навчання. Свідоцтво, підписане вчителем і батьками, видають батькам, а його завірену копію зберігають у школі.

IV. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ. РЕФЛЕКСІЯ

— Сподіваюсь, що ми однаково розуміємо, де має бути кома, а ще краще — тире, у твердженні: «Оцінювати не можна цінувати».

» Вправа «Валіза — кошик — м'ясорубка»

Учитель пропонує висловити свої враження про зустріч на стікерах та наклеїти на аркуш формату А1, де намальовано валізу, кошик та м'ясорубку.

— На квіточці напишіть той найважливіший момент, який бажаєте забрати із собою та використовувати у своїй діяльності. Свою відповідь розмістіть, будь ласка, на «валізі».

Те, що виявилось цікавим для вас, але поки що ви не готові застосовувати, тобто це те, що необхідно доопрацювати, домислити, «докрутити», наклейте на зображення «м'ясорубки».

Те, що було непотрібним, нецікавим, те, що ви не використовуватимете, напишіть на квіточці та наклейте на зображення «кошика».

«МАНДРІВКА ДО ЛІСОВОЇ ШКОЛИ»

Мета: продовжити ознайомлення батьків з особливостями роботи НУШ; розширити знання про зміст та мету формувального оцінювання; формувати у батьків правильне сприйняття формувального оцінювання; сприяти забезпеченню єдності в об'єктивному оцінюванні дитини батьками, учителем та самим учнем; створити позитивний емоційний клімат у колективі.

Обладнання: заготовки з початком висловлювань; скринька; бальна шкала та стікери для позначок; 6 різнокольорових капелюшків; цеглинки LEGO двох кольорів для кожного присутнього.

ХІД ЗАХОДУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент. Привітання. Психологічне позитивне налаштування

Батьків запрошують утворити коло.

— Усім доброго дня! Сьогодні я всіх запрошую відвідати незвичайну школу: лісову, де навчаються дитинчата різних тварин. Пропоную розпочати заняття привітанням, притаманним саме цій школі.

Батьки вітаються по черзі одне з одним по колу звуконаслідуванням різних тварин, бажано без повторів: гав-гав, няв-няв, ква-ква, ку-ку-рі-ку і т. ін.

2. Вправа «Продовж речення»

Зі скриньки батьки по черзі дістають заготовки початків речень (Додаток 1) та називають відповідну тваринку.

3. Шкала характеристик

Батькам пропонують визначити ще кілька найкращих умінь тварини, яку вони назвали у попередній вправі, та стікером показати їхню кількість на бальній шкалі. За бажанням можна пояснити, особливо тим, хто дібрав найбільше характеристик.

Наприклад:

- 1) Найкращий друг людини... (собака).
- 2) гарний сторож;
- 3) швидко бігає;
- 4) гарний нюх;
- 5) уміє плавати;
- 6) можна навчити інших умінь...

Отже, 6 характеристик, відповідно, на бальній шкалі — число 6. Учитель характеризує та підсумовує отримані результати на шкалі характеристик. Підводить батьків до того, що у лісовій школі немає «відмінників».

— Чи справедливо це? Чи об'єктивно дібрані характеристики?

— Чому так сталося, що тварина, яка вже є найкращою за певною характеристикою, не виявила себе в бальному оцінюванні?

— Що робити та як оцінити вміння на належному рівні?

II. ОКРЕСЛЕННЯ МЕТИ ТА ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

— Сьогодні ми поговоримо про формувальне оцінювання НУШ як оцінювання для підвищення якості навчання. Спробуємо визначити зміст та окреслити характеристики, що допоможуть виявити здібності дитини та підвести її до успішного навчання.

III. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Акваріум»

Обирають групу батьків, які висловлюють усі «за» чи «проти» поставленого завдання за малюнком (Додаток 2) та пропонують варіанти розв'язання проблеми щодо об'єктивного оцінювання.

2. Слово вчителя

— Учнівська спільнота доволі різноманітна. Один навчився читати чи не з пелюшок, хтось після першого прочитування легко запам'ятовує вірші, інший, ще не знаючи математичних законів та властивостей, інтуїтивно виконує усні обчислення, хтось гарно малює чи співає і щасливий у цьому. То як же їх усіх, таких різних, оцінювати за однією шкалою?

Забезпечити індивідуальний підхід до кожного учня, похвалити, підтримати, підбадьорити можна за допомогою формувального оцінювання. Його принципи слід застосовувати насамперед у роботі з учнями початкових класів, а також з учнями з особливими освітніми потребами.

Оцінювання навчальних досягнень учнів — це обов'язкова складова освітнього процесу. Таким концептуальним підходом є формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів, що дає змогу:

- уникнути негативних моментів у навчанні;
- індивідуалізувати освітній процес;
- підвищити навчальну мотивацію й самостійність учнів.

Мета формувального оцінювання: коригувати діяльність педагога й учнів під час освітнього процесу, аби поліпшувати навчальні досягнення. Формувальне оцінювання передбачає вивчення